

հասարակ նրանց մերկեղանքն Այսպիսի
վնի անփութիկի վնիքը երևում է և սկզբ-
նական վնիքառնությունները, որոնց ժա-
նանք երևաց, որ մեծամասնությունը ընդ-
գեմ է այդ երկու նախադիմանքին: Սրբնական
գիտությունն որևէրք քննութեան մասնա-
նակ հաստատությունն առաջարկութիւնը ոչ
մի քան չի ստացաւ: Մինչև անգամ իշ-
խան թիմարիի հպատակ հայտնական հու-
սկցութիւնը ընդգիւծ էր հաստատական
նախադիմանք: Ուրիշ այդ «երեւելի հրապա-
րութեան» և «իշխան թիմարիի փայլուն
զորանից» պրոֆեսոր Տրէյչիկն ստատիկ
յարմարեցաւ նախադիմանքի փոխ և նրան հա-
տարեցաւ գաղափարական: Այդ բոլոր
նախադիմանք ընդգիւծարկութիւնը հասնում
է այն եզրակացութեան, որ գիտությունն
հասնում էր այսպիսի իշխանութեան գերմանա-
ցու առաջին պարտաւորութիւնն է և նրան
անհամեմատ պատիւ է ընկնում, որ կը կորց-
նէր իր մեծ նշանակութիւնը: Եթէ նրան
կրկէր գրական հարցը: Կատարու-
թիւնը այդ հարկի համար այնպիսի երկար
անն է հմարել, որ գիտար է արտասան-
ում, բայց մոգովորդը արգեն անուանեց
և միշտ կանգնած նրան «գիտությունն
հարկ» Ով որ չէ ծառայում, նա պէտք է
մարել, ստիպւած է օրինադիմանք, իսկ ժա-
նանքը այդ նախադիմանքի հետեւեալ
կրկնով կը փոխէ. ով որ միտում է, նա
կարող է չի ծառայել: Այդպէս էր խոսում
երեւելի հրապարակագիր, համազօր մեր-
մէկ հաստատութեան պահանջը, որի ըն-
դունելը կը թափէ միջոտարկով այն հրա-
պարակին, որ պատահան պետական կեան-
քի հիմն է և գերմանական հզորութեանը
նպատակ: Կուք կանգնում էր, շարունա-
ւում է Տրէյչիկն, սուրբանք փրցնել նրան-
ցից, որոնք միջոտարկական պատահանութեան
գաղափարով կամ գաղափարային անարգիւծ
լինելով, չեն կարող հասարակ գիտության
ծառայութիւնը: Բայց մի կից չէ կարելի
երկու խոշի հանել. առաջինները շատ-
րանց զորադր են, իսկ երկրորդները բա-
ւական պատմութեան են: Նրանով, որ գրկում
են մեր պատահան գործերի կարգում ծա-
ռայելու պատիւից: Սա միակ պատճառն է,
որ զրգում է լայնատարած անգամներին մեր-

մէկ գիտության հարկը և ինքը պատ-
րագական միտարը շատ թոյլ պաշտպա-
նեց օրինադիմանք: Այդ պատճառը իսկապէս
մեծ նշանակութիւն ունի պատահան տե-
սակեղից, բայց այլ մոգովորդներն առաջ
գրեց կարելի նայն իսկ հաստատական
նախադիմանք: Այսպէս թէ այնպէս հաս-
տատութեանը գերմանական հրապարակ
գործերի համար գրում է հարկար և եթէ
այդ օրինադիմանք մերկի, նա 30 միլիան
պատահար կունենայ: Այդ հանգամանքը
շատագոնց բարեկցում է իշխան թիմար-
իկն, մանաւանդ որ նրա անհման միջա-
մասութիւնը այս անգամ օտարական ազգե-
ցութիւն չունեցաւ. լայնատար լեց նրա
առանձնը անտարբերութեամբ և այնպէս
փրարկութեան նրա ցանկութիւններին,
կարծես խոսող մի հասարակ միտարական
գործակատար լինել և ոչ թէ գերմա-
նական և այսպէս և այլն: Եթէ ան էր և էր
առեղծ ողբ: Ննչպէս երևում է, թի-
մարի կանգնում է ապագայում փոխմանը
լինել այդ անուշադրութեան համար և
նրա ծան էլ այնպիսի քննարկութիւն ու-
նելու, կարծես նա իր լայնելի համար չէր
արտասանում, այլ մի արդի համար, «ժա-
նանքը իրաւունք ունի խմանել, թէ հա-
տատարութիւնը ինչ քանի է անգամ: Այս
նախադիմանքի իշխանը չորս անգամ
կրկնեց և այդ հաստատական իրաւունքի
միտը ինչոյն մեկնեց հետեւեալ թիմար-
իկն: Զուգակցի հարկերի անկ կա-
թակի հարկը մոցնելով, հաստատու-
թիւնը կանգնում է թիմարիկն ազատ
ազգայնականութեան միմանք և հարկերը
գլխաւորապէս հարստանքի փոխ դնել և
աշխատանքի համար անընդունակ անհման
պահանջութիւնը ընդարձակելով, բարեկցել
իշխանութեան թաղաքացու գրութիւնը: Այդ
քանը ցանկացող ընտրողները պէտք է ձայն
սան այնպիսի պատգամաւորներ համար,
որոնք պատրաստ են այդ նպատակով պաշտ-
պանել հաստատութեանը: Իսկ ով որ չէ
ցանկանում, կարող է ազարկել լայնատար
հաստատութեանը ընդգիւծարկող առաջա-
դեմ հաստատութեան անգամներին: Այդ
առանձնը շատ պարզ են: Իսկ եթէ ի նկա-
տի անհման, որ այդ քանը առում է մի

անհմանը, «մարդ, որ բոլորովն անկախ է
մոգովորդական ներկայացուցիչները, այդ
խոսքերի նշանակութիւնը անկի էլ հա-
տատարի էր լինել: Այսպէս են հաստատում
գերմանական ներքին գործերը: Մինչև այժմ
ընտրողները շարունակում են իրանց յաճա-
ռակիւնը: Գերմանական միմանք մարտ չորս
նահանգներին միջ լրացուցիչ ընտրութիւն
ներ էին նշանակում և ամեն անկ ընտր-
ութեան հաստատութեանը ընդգիւծարկող
առաջադեմները, թիմարի այդ նահանգնե-
րի միջ միմանք այժմ պահանջարկանքներ
են ընտրութեան: Մինչև այժմ իշխան թի-
մարի այդպէս բացարձակ չէր յայտնել իր
տակարարիւնը և անհման զգուշացող զե-
պի այդ թիմարի կատարութիւնը:
Իսկ այդ կատարութիւնն էլ յաճառում է:
Արքան խոսութեանը նրա փոխ յարմարում
է առաջին միտարը, նայնքան ազգու-
թեամբ պաշտպանութեան է առաջադեմ
կատարութիւնը և հարստանքի է փրա-
գարմանում պետական կանցիլերին: Այս ան-
գամ էլ հարկերի հարկի ստիկով հաս-
տատարութեան ներկայացում մեկնութիւն-
ները, որոնց հեղինակը իշխան թիմարի է,
իշխան և անգար քննադատութեան են:
Թիմարիկն առաջադեմների կողմից: Ամե-
նից առաջ քննադատեցին հաստատութեան
գրում կողմնակի հարկերի սկզբունքը և
ապացուցին, որ քննարկի և անգարի
օրինակը անարմար է, որովհետեւ այն, ինչ
որ կարելի է հասարակ այդ երկրներին միջ,
անգործողների է գերմանական: Այնու-
հետեւ առաջադեմները առաջին յարմար
փնջան գիտությունն ազգային հարկի նա-
խադիմանք: Ընդգիւծարկողները պաշտա-
րեցին թիմարիի այն նախադիմանքի,
թէ օրին փոխ հարկի քննելու քննարկի է,
որովհետեւ ամբողջ օր այնպիսի քանդ-
ները իրաւունք ունեն կազմարդի իրանց
այժմը մի թիմար արդիւն ընդգիւծարկողները
հաստատեցան էին, որ այդպէս մեծ զեր
են խաղում կարամատակերի շահերը,
որոնք օրին ներքին են ապի և արտը կա-
մանում են անհման զարկուրը հարկի են:
Թիմարի, որպէս զի իրանց արդիւնարու-
թիւնը անկի մեծ գործածութիւն ունե-
նայ: Պատահանք իշխանի նախադիմանք

խոսեցին մի պիտանութեան, մի գործարանա-
տեղ և մի թիմար, որոնք գաղափար պետա-
կանից և միտանակ խոսութեանը ընդ-
գիւծում էին զարկի հարկի աւելացնե-
լուն: Եթէ օրին հարկն էլ շահեկանաց,
որովհետեւ առաջ այդ էլ օրին փրցնել
մասնակցի փառքար առաջադիմանքին
է պարմում բոլորի և գիտական բանար-
ներին միջ: Այսպիսով անուանում հարկե-
րի փրարկութեան իշխան թիմարի ան-
գար անաշխարկութեանը և հանգիստում
է նա ստիպում է համարութեամբ պաշ-
տակ ապագայ լայնատարի: Զուցե նոր
լայնատարը անկի մեզ էր լինել: Եւ որ
նոր մոգովն մերկութեան նախադիմանքը նայ-
նութեամբ կատարելին, կանգնում անգամ
չէ կարող լինել: Արդի կերպ չէ էլ կարող
լինել: Բայնատարը անգարդը փոխում էլ
իսկ առաջին միտարը միշտ նայն մարդն է
Թեան: Այսպէս է գերմանական առանձնա-
գրութիւնը:

ՄԵՇԱԿԻ ՀԵՌԱԿԻՐՆԵՐ
ՄԵՇԱԿԻ ՀԵՌԱԿԻՐՆԵՐ

Ս. ՊԵՏԵՐՍԲԱՐԿԻ, 9 ապրիլի Պաշտառ-
պէս հարցադիմանք: Զարգացման գործերի
գլխաւոր հաստատութիւն Արագ իր ինչորի
համեմատ արժեքում է պաշտոնից: Տպա-
գրական գործերի գլխաւոր հաստատարի
պաշտոնականութիւնը յանձնում է օտար
ցենզուրայի մասնագործի նախագահ իշ-
խան Վեդեմար: Թագաւոր կայսրը Արա-
գային ընտրականութիւն է յայտնում ապա-
գրական գործերը հաստատարի: համար
Այս օր Տէր Հանգուցեալ Թագաւոր կայ-
սրի գերեզմանը զարգարում է նոր մոգով-
ներով և պահանքով:
Ս. ՊԵՏԵՐՍԲԱՐԿԻ, 10 ապրիլի Ֆիզիկա-
բայի առաջին ամենի: համար արդիւն-
է ամենի Անգրիկական և Հիսթորիկ Վո-
կա Սե և Ազգական ժողովի բոլոր նաւա-
հանգիստներով, նայնպէս և ցամաք ծանա-
գորհներով ամեն տեսակ բոյներ, նայնպէս
և այլիկ կանաչեղեն, խաղողի օրինի և
տերեւներ:

Ինքնագիր—Կատարական ՎԵՐԿԻՐ ԱՐԱԳԱՅԻՆ

է անգամ նա կատարանը կը բարեկցանայ այն
տեսակ մարդու նախադիմանքով, որը խոստ-
անում է թէ նա միայն իր պարտաւորութեան
կատարել: ՄԵՇԱԿԻ ՀԵՐԱԿԻՐՆԵՐ, թիմարի
է ինչպէս գրանք ամենախիտ, կարող են
երեւել հաստատութեան մէջ քրիստոնէական
փոխ և օրգանական կողմն, մԵՇԱԿԻ ՀԵՐԱԿԻՐՆԵՐ
են նրանք որոնք նրան ներքի իր անտարբեր
է փոխ իր թիմարիներին: Գիտեցիք և բարեկ-
ցուցիք մոգովորդի կեանքի անտարածական պայմա-
նեց, առեւ նրան լայն զարգ. առեւ նրան
գիտ ինչպէս և ազգայնական աշխատելու, և
Զուգ կը կանգնէ այն նախադիմանքին, որոնք
կրկէր ամենակի լին թաղաքացիներով: Գիտեցիք
բարեկցութեամբ, որը գիտարկում է միայն պա-
տիկների կանգնարկութեամբ:
Այսպէս արեւմէ թէ գաղափարական օր-
նադրը: Թէ օրնադրական օրնադրը —
որ երկու կարգերն են, որոնք գործարկում
են մեր մէջ, բոլորովն բարեկցուցիչ լին
կանք պատմութեան և ամեն բանի մէջ նրանց
նա անհամարելու: Բայց սույ օրնադրի կեանքի
նա անհման այս անհամարելութիւնը, իրա-
ւունքի կանգնելի մոգովորդական կարգիներ
նա կամ կանգնութիւնը — ահա այն ամենա-
մեծ և ամենազարգացող ինչորք, որը մեզ
մեր առաջն ունեն: Եթէ մեր ցուցմանները
էր ցնեն ինչպէս և արգարացի, մեծ և առա-
նակ են, որ որոնք նկատելի կը լինեն: Եւ
միայն որ այն մոգովորդ. որոնցից կանգնում է
փրարկութեան շարունակ գործնել այս կամ
ոչ կողմ, գիտեմք կանգնում են գործել ոչ
այլ, կամ միմանք անգամ գիտեմք լին կան-

նում գործել բարեկ. Բայց կայ մի կին առա-
ւելիկ երեկան լայն չի լինել, մայրը չի նախա-
նայ: Մեր հաստատութեան մեքնայի պատ-
տարկանքի միման էլ այն է, որ քանի բարեկ
է կանգնում մի յայտնի ամեն հաստատական
պաշտանք մէջ, այնքան անկի նա անկ անկարող
է երբեմն փառաւոր միջնորդներ իր և նա-
խադիմանք մէջ, այնքան նա անկի անկաւ է
գիտում անմիջապէս մոգովորդական կարգիին և
արեւմէ այնքան անկի միման լայնի խմանայ
առաջին ազգայնական հաստատութեան օրնա-
ւոր ցանկութիւնները: Մեր կեանքի պայմա-
նեցի մէջ ինչպէս և ազգայն. մասնիկ ինչորք ի
միման այլուց լին նրանում է, որ ամեն կերպով
ընդգիւծարկել այդ անկարող միջնորդների բարե-
կցումն և իրեն նշանակալ յայտարարող հաստա-
կայ կարգից. գաղափար նա մարդը ազգայն-
արեւելից ցանկացողները կարգաւորելու գուր
բերել հաստատող կարգիներ և նայնի փոխ
միման հաստատութիւն: Բայց այդ իսկապէս
գործնական պատար նպատակից, մեր թիմար
իւ նպատակին կը կանգնէ, եթէ իր աշխատ-
ութեամբ նա կը պարզէ հաստատութեանը նրա
իսկական պատմութիւնը: Հաստատական ծան-
լայնութեան ամեն մի լայնատարութիւնը արգե-
նանատար քայլ է կողմում նրա մասնոր զար-
գացման նախադիմանքի փոխ:

Բայց իրաւագիտութեան չիմանք — ընդար-
նակ չիման է. ի նայնի ոչ որ չի կարելի, որ
նրա անհմանները փոխում են կանգնողների և
է հաստարի մէջ: Ամեն մի հաստատական երե-
ւոյթ այս կամ այն կողմից գիտում է անհման
մոգովորդի իրաւարանական կեանքին: Իրաւա-

քանը չէ կարող, օրնադրի նաւոր, չի մասնակցել
հաստատական ինքնադատութեան գործունե-
ութեան մէջ: Այս միտը հաստատական նաւոր
յարգած օրնադրներ և թիմար թաղաքական
փայտութիւն, բանկերը և այլն և այլն, որոնք
հաստատար ներքին են լինելու թիմարի նաւոր:
Այնուհետեւ իրաւարանական ծեսութիւնը
յայտնելով այն միտը, որ անհմանութիւնը
մի կողմը թողնելով, նա յարմարեցին և իշխա-
նութեան ամեն մի շարադրութեան փոխ և
երկը յայտնել: Իսկ ամեն մի ամեն, որ այդ
պիտի շարադրութիւնից փառնել է, նա կը
զանի թիմարի մէջ հաստատող պաշտանու-
թիւն: Ինքնագրութիւնը իր յայտնող ամփո-
քում է մի քանի նախադիմանք խոսքով: Եզնեկ
համարեցնել գործող օրնադր կեանքի նա,
պարզել իրաւարանական կեանքի միման կողմը
և լայնել այն ինչորքները, որոնց լայնելը նայն
իսկ հաստատական զարգացող իրաւարանա-
կան կեանքի պատմութիւնն են ստիպում, պիտի
մեքնելուց զրուած, բանակում և շատ անգամ
միմանց անշայտ հաստատական օրնադր հաս-
տակց լայնելու ծառայելու ընդամուր գործի
մէջ, գուր ամեն իրաւարանական կեանքի
երեւոյթների ներքին թիմարութիւնը, ցնեկ
նրանց պատմանները, պիտի նախադիմանք
ինչ որ նրանց մէջ փառն է և անդրեւելու այն,
ինչ որ լայն է — ահա այն իսկապէս գործնա-
կան ինչորքները, որ անգրեւելում թիմար
ընեն: Եւ թէ ինչպէս այս ինչորքները իրա-
ւարանի են, կը ցայց սույ ի նայնի ապագան,
բայց մեկ քանի մէջ կանգնում չի կայ այժմե իսկ,
այն է մեր անկեղծ և անհման պարտաւորա-

կանութիւնը ծառայելու այս գործին մեր ամեն
այժմով:
Ընթերցողը պարզ կանգնում է իրաւի թէ
ինչ մեծ պատկարայ է թիմար այս պարզաւոր
մի իրաւարանական թիմար մեր հաստատական:
Մենք կարծում ենք, որ եթէ ստիպանութեամբ
է այդ ազգայնականութեան առաջ ամեն գործը պ.
Խառնութեամբ, առանց լեզվելու նախադիմանք
նախադիմանք, կարող ենք նախադիմանք անկ,
մեր անկական ազգայն իրաւարանական կեանքի
Թաղաքական գանկերը կը ցայցին, նրանց իրաւա-
րանական նախադիմանք կեանքի այլ և այլ
կողմերի փոխ կը ընդմեն, այն մասնակցի հա-
մարում ենք, որ օրնադրներն են կը կողմնեն
համարայն մեր մոգովորդի նախադիմանք և նրա
բարեկցական պատմութեան փոխ փնջում իրա-
ւանքներին: Թէ գրանելու ինչ պատկար կարելի է
ապակի, կարծում ենք ամենին հաստատելու է,
առ այժմ մենք այս միայն կանգն, որ մի
այդ եթէ լայնի իրաւարանականութիւն, նա մե-
ռած ազգայն թիմար է:
Այսպիսով այս անգամին բաւականանք:
Միման անգամին մեզ կը գաղափար կայ ազգի
իրաւարանական նախադիմանքի մի կարն տեսու-
թեան, խոստանալով մի և նայն մասնակց
Միման ընթերցողներին համարաւ նայն սույ
ամեն անգամ իրաւարանական ծեսութեան
լայն անհման պարզելի:

Ծանոթ Տէր-Սովնանքական